

KCDE - Mëso Online
Kosova Center for Distance Education

ICEDA

Increasing Civic Engagement
in the Digital Agenda

NOVEMBAR
2021

ŠTA SMO NAUČILI?

BUDUĆNOST "E-LEARNING" NA KOSOVA

METAMORPHOSIS
Foundation for Internet and Society

This project is co-funded
by the European Union

Ovaj OpEd je napisan u okviru projekta „Zagovaranje za digitalnu integraciju u obrazovnom sistemu“, koji sprovodi KCDE, kao deo programa „Povećanje građanskog angažovanja u digitalnoj agendi – ICEDA“, koji finansira Evropska unija – EU i sprovode Fondacija Metamorfosis (Makedonija), Open Data Kosova (Kosovo), e- akademija upravljanja (Estonija), CRTA - Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (Srbija), NVO 35mm (Crna Gora) i Pokret Mjaft! (Albanija).

Autori ovog izdanja:

Aaron Spitler
Istraživač, KCDE
aaron.m.spitler@gmail.com

Antigona Uka
CEO, KCDE
antigona.uka@mesoonline-ks.org

Ovaj OpEd je napisan u okviru projekta
„Zagovaranje za digitalnu integraciju u obrazovnom sistemu“

implementira: **KCDE - Mëso Online**
Kosova Center for Distance Education-Mëso Online
www.mesoonline-ks.org

Već dve godine u pandemiji i kosovski nastavnici se i dalje suočavaju sa poteškoćama u angažovanju učenika u digitalno učenje ili „e-learning“.

Kreatori politike razmatraju ovo pitanje, i shvataju da nastavnici nemaju dovoljna sredstva na raspolaganju. Dok tako misle i mnogi ljudi iz ove oblasti, važno je razumeti kakva je perspektiva samog nastavnika o ulozi „e-learning“ u procesu nastave. Kosovski centar za obrazovanje na daljinu (KCDE) je pokušao da odgovori na ovo pitanje, tako da je početkom ove godine, organizacija zatražila od nastavnika da opišu kako je učenje na daljinu uticalo na njihov rad u odnosu na učenike. Nalazi su pokazali da se mora stvoriti povoljno okruženje za učenje, kako bi se stekla maksimalna korist od e-learning.

Stoga, s obzirom da je digitalizacija sektora privukla pažnju u Prištini, službenici treba da nađu vremena da razmišljaju o tome kako onlajn učenje može bolje služiti društvu u budućnosti.

Što se tiče izazova nastavnika na Kosovu sa onlajn učenjem, većina njih je rekla da nedostatak opreme predstavlja jedan od glavnih izazova. Međutim, nedostatak upotrebljivih resursa nije bio jedini problem. Oko 200 nastavnika koje je anketirao KCDE, *46 njih je izjavilo da je nedostatak interesovanja učenika otežavao njihov rad. To znači da je četvrtina ispitanih nastavnika smatrala da ne mogu privući pažnju svojih učenika tokom onlajn nastave. KCDE smatra da ovi rezultati nisu iznenadujući jer provođenjem celog dana u Zoom-u ili Hangouts-u to može umanjiti entuzijazam u školskom času. Ovo istovremeno ukazuje na to da je onlajn učenje ograničeno na video konferencije, i da službenici u Prištini još uvek nisu konkretizovali proširenje svoje definicije za onlajn učenje ili „e-learning“. Prilagođavanje druge strategije, kao npr. učenje kroz igre ili „gejmifikaciju“ ili personalizacija kurikuluma, može pomoći u poboljšanju rezultata učenja.

Bez kreativnog razmišljanja, kreatori politike neće moći da steknu koristi od ovog formata učenja.

Problemi sa „e-learning“ prevazilaze fokus učenika. Kada su nastavnici upitani šta im se ne sviđa u iskustvu onlajn nastave, oni su istakli zavisnost od tehnologije koja smanjuje nivo interaktivnosti u učionici. Nedovoljno angažovanje i zanemarivanje od strane učenika često se pominje kao izazov sa kojim se suočavaju nastavnici.

Međutim, poznato je da u najboljem slučaju, učenici stiču koristi od programa „e-learning“, jer tehnologija postaje sredstvo pomoću koje mogu kreativno da demonstriraju svoje veštine bez zavisnosti od testova i zadataka.

Dosadašnji rezultati pokazuju da predložena rešenja nisu dovoljna za implementaciju onlajn učenja po savremenim standardima. Iako su rezultati ovog istraživanja razumljivi, s obzirom na ograničenja koja je stvorila pandemija, svi relevantni akteri u oblasti obrazovanja imaju pravo da očekuju više od vlade. Tehnologija treba da bude integrisana u obrazovanje na način koji učenje čini dinamičnijem, podstičući proces digitalizacije na Kosovu.

S obzirom na probleme sa onlajn nastavom, mnogi se u ovom sektoru pitaju šta se može učiniti u cilju poboljšanja iskustva nastavnika i učenika. Rezultati ankete naglašavaju potrebu za promenama, s obzirom da su ispitanici naveli preporuke koje se kreću od uvođenja mešovitog „hibridnog“ učenja do poboljšanja digitalne infrastrukture. Međutim, jedan predlog koji su naveli većina ispitanika, tačnije oko 57.4% pojedinaca uključenih u studiju, bio je obuka o metodama onlajn učenja ili „e-learning“.

Iz ovih početnih rezultata mogu se izvući sledeći zaključci:

1. Kriza je bez presedana stvorila hitnu potrebu za pružanjem podrške nastavnicima u korišćenju tehnologije i onlajn učenja.
2. Potrebe nastavnika za razvojem veština oko onlajn učenja prevazilaze osnove potrebe (kao što je ubacivanje materijala na onlajn platforme).

Drugim rečima, struktuirana obuka koja podstiče korišćenje softvera za „e-learning“ je pravo rešenje.

Od sada pa nadalje, ostaje pitanje da li će kreatori politike moći da razmišljaju „izvan okvira“ dok pokušavaju da šire svuda „e-learning“ ili digitalna rešenja? Trenutno, čini se lideri koji se bave ovim pitanjem idu u pravom pravcu. Na primer, formirana je radna grupa, koju predvode ključne ličnosti u Ministarstvu obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija (MONTI), da razgovaraju o tome kako efikasno digitalizovati sektor obrazovanja. Bez obzira na pažnju koju je privukla vladinim službenicima onlajn učenje, ostaje da se vidi da li će se promeniti pristup onlajn učenju. Vlada treba da razmisli o tome kako ova tehnologija može da privuče pažnju učenika, i kako mogu da učine dinamičnjim okruženje za učenje. Kritično, investicije u specifične obuke pomogle bi u postizanju ovih ciljeva.

**Situacija sa pandemijom pružala je Kosovu
priliku da razmisli o tome kako onlajn učenje ili
e-learning može da angažuje i inspiriše učenike
iz svih životnih oblasti.**

KCDE - Mëso Online
Kosova Center for Distance Education

ICEDA
Increasing Civic Engagement
In the Digital Agenda

META MORPHOSIS
Foundation for Internet and Society

This project is co-funded
by the European Union

The "Increasing Civic Engagement in the Digital Agenda – ICEDA" project is implemented by Metamorphosis Foundation (North Macedonia), Open Data Kosovo (Kosovo), e-Governance Academy (Estonia), CRTA – Center for Research, Transparency and Accountability (Serbia), NGO 35mm (Montenegro), and Levizja Mjaft! (Albania).